

"M'agraden els personatges que no són monocolors"

Un afer europeu (Ed. 62, 2022) va ser la novel·la guanyadora de l'últim Premi Joanot Martorell dels Ciutats de Gandia. L'autor, el periodista **Jordi Sebastià**, que va ser eurodiputat per Compromís, n'explica les claus.

Text **Alex Milian** @alexmilianbeser

Fotos **Jordi Play** [instagram.com/jordiplay](https://www.instagram.com/jordiplay)

Vostè és periodista, va treballar en aquest setmanari i ha estat europarlamentari. La novel·la ix d'una fusió de personalitats de Jordi Sebastià?

—Òbviament ix d'unes vivències personals.

Qualsevol escriptor parla d'allò que coneix encara que fingisca que s'ho està inventant. Però en aquest cas hi havia unes condicions molt clares. El 1999 havia publicat *Un assumpte de perifèria*, volia tornar a escriure novel·la i aleshores vaig decidir combinar dues coses que em feren fàcil el retorn: un, el personatge d'aquella novel·la, el periodista Joan Ballester, i dos, uns escenaris i una trama que coneguera: per això vaig triar les intrigues al Parlament Europeu. Acabava de retornar d'allà i era un tema molt fresc.

—**Per acabar-ho d'adobar, vostè apareix com a personatge —és el parlamentari europeu que li passa informació a Joan Ballester.**

—En aquestes dues novel·les sempre he jugat amb la realitat i la ficció advertint sempre que estan basades en fets reals, que és veritat. Per forçar més el joc, he presentat un personat-

ge que té el meu nom. És una forma de marejar més encara el lector sobre qui és el narrador i qui és l'escriptor. A més, els atributs que el narrador dona al personatge Jordi Sebastià no són tots reals (sí que és de Burjassot, com jo, i ha estat europarlamentari, però d'altres coses no són veritat).

—**Però sí que és cert que vostè es va enfrontar a l'acord de la UE amb Sud-àfrica per la importació lliure de taronges, que és la trama central de la intriga.**

—Sí, vaig estar només la meitat d'aquella legislatura, però crec que va ser el tema amb més repercussió de tots els que jo vaig portar. Perquè la taronja és un tema molt sentimental —fins i tot molt emotiu— per als valencians. Jo ho vaig aprofitar per donar a conèixer que moltes de les decisions que es prenen al Parlament Europeu ens afecten. Per desgràcia, molta gent, es va despertar de sobte dient: Com? Què? Que a Brussel·les volen aprovar que passen les taronges de Sud-àfrica per damunt de les nostres? Això va crear una certa commoció.

—Dosifica molt bé la informació i la ficció, de manera que en cap moment es fa farragosa. Tanmateix, sembla que volia vostè explicar bé l'afer de la taronja.

—Una cosa d'aquesta novel·la, i que no passa en altres llibres meus, és que hi havia un cert propòsit didàctic. He aprofitat un tema que pot despertar curiositat, sobretot al País Valencià, i per explicar com funcionen les institucions europees, perquè es desconeix molt a tot arreu. De fet, és una tàctica molt utilitzada en la història de →

→ la literatura: un que arriba i no en té ni idea i l'altre que li va explicant. D'aquesta manera, el lector o la lectora entenen el que està passant allà.

—El viatge del periodista Joan Ballester a Brussel·les i Estrasburg és una trobada entre el periodista que vostè va ser i l'europarlamentari que ha estat després?

—Confronte dos mons pels quals he passat: el periodisme i la política. El periodisme és difícil d'abandonar, sobretot la perspectiva periodística —o almenys la perspectiva periodística tal com jo l'entenc—: tenir una mirada crítica i sospitar, per sistema, sobretot, del poder (i el poder no és només el poder polític). Això ho té el protagonista perquè jo ho mantinc: aquella precaució respecte al discurs oficial.

—I la visió del polític?

—Respecte a la política, sempre dic que, al final, en les societats democràtiques (encara que les democràcies siguin de baixa qualitat), els polítics han estat triats per la ciutadania. Crec que abusem, com a mínim a casa nostra, de pensar, una volta ja hem votat, que tota la culpa és dels polítics. Com si aquell senyor o aquella senyora hagueren aparegut d'una nau extraterrestre: no, escolta, que els has votat tu. Això també m'interessava.

—Hem llegit molts reportatges sobre el tema, però la seva novel·la és la millor descripció d'aquell tractat que va permetre l'entrada de taronges de Sud-àfrica en els mesos que se n'estan produint aquí. Aquesta trama és real.

—Sí, sí, és tot real. Jo porte el lector pel mateix camí que el protagonista, Joan Ballester, que va descobrint tots els matisos: primer, el tractat; els polítics valencians voten en contra, però no convencen els seus de votar en contra (ni sembla que vullguen convèncer-los); després se sap que els que importen les taronges de Sud-àfrica també eren valencians, i, finalment, que aquells que van ensenyar els sud-africans a plantar taronges també eren valencians. No està tan clar que tots els valencians fórem les víctimes; no era tot un enfrontament del País Valencià contra Europa, perquè també hi havia interessos valencians. Els productors valencians —xicotets i mitjans— són els perdedors, però els que els van vendre també eren valencians. És un conflicte domèstic europeïtzat. A Europa, els conflictes ixen dels interessos econòmics, que no són exactament d'un estat o una nació, sinó d'uns grups que tenen més força que uns altres. I està clar que els llauradors, xicotets i mitjans, no tenen força.

—Els lectors es poden dedicar a identificar alguns dels noms dels europarlamentaris de la novel·la amb els de la realitat. Per exemple, l'eurodiputada socialista Irene Pérez Martí és Inmaculada Rodríguez-Piñero?

—Estem en el camp de la ficció i aquestes aproximacions són cosa dels lectors. Juncker és Juncker...

—Aquest, sí. L'altre és l'afer del suïcidi de Laura Pignataro, que el protagonista es veu incapaç de resoldre davant l'espessa xarxa d'interessos polítics al Parlament Europeu.

—Sí, també és un cas real sobre el suïcidi d'una alta funcionària europea que estava sent pressionada perquè fera un informe absolutori sobre una malifeta de Juncker. Això és exactament així, una altra cosa és que el suïcidi en fora conseqüència. Això és arriscat. Però no hi ha dubte que la pressió existia. Aquesta és una de les trames que es troba el periodista, que va una mica despistat i amb la idea equivocada —que tenim a casa nostra— que la política europea és molt més correcta i diplomàtica de la que vivim a casa nostra. El cas és que això acaba per superar-lo totalment. De tota

manera, a *Un assumpte de perifèria* [la primera entrega de Ballester] la trama policíaca també el superava totalment i acabava per anar-se'n. Joan Ballester no és precisament un periodista heroic d'aquells que lluita per la justícia...

—**Té les seues febleses...**

—Sí...

—**En tot cas, el suïcidi de Pignataro el descrivia també un reportatge del diari *Libération* que vostè esmenta també al llibre.**

—Exacte. Perquè és un cas molt bèstia que no va tindre una excessiva repercussió en els mitjans, a pesar del fet que el Parlament Europeu va reconèixer que aquella contractació no era correcta. És un assumpte que demostra fins a quin punt, de vegades, el Defensor del Poble Europeu, el Parlament, etc., són institucions impotents per controlar una maquinària que va a la seua i que no respecta les normes.

—**En el cas de Laura Pignataro, fa aparèixer un personatge, Lorenza, una italiana amiga seua que explica la seua versió del suïcidi. Està aprofitant per posar en boca d'un personatge les coses que li ha explicat realment algú proper a Pignataro?**

—Alguna cosa n'hi ha. El personatge de l'amiga és real i, si passem al cas real, jo l'he coneguda.

—**El protagonista és un poc masclista i, a voltes, bastant racista...**

—Sí, no és que el personatge diga que les dones siguin inferiors ni res paregut, però, d'altra banda, el primer que l'interessa és el seu aspecte físic i la possibilitat d'arribar a lligar amb elles. I respecte als magrebins o els jueus, parla d'una manera (els Mohameds, els Abrahams...) que ja el situa. No és políticament correcte. I sovint és bròfec. Però espere haver aconseguit que el lector empatitze amb ell: pobre home, que ha arribat a Brussel·les a fer una xorrada i se li complica tot... No desvetlem més...

—**Sí, a més això s'intensifica cap al final de la novel·la...**

—Sí, va *in crescendo*. Al principi penses "quin paio més desastre; què està fent per Brussel·les?" i després sorprén tot el que es va trobant. M'interessen aquests personatges que no són monocolors i que, en un moment determinat, et poden provocar rebuig (què fa aquest tafanejant la roba interior de l'amiga?) i, per un altre costat, acabes patint per ell perquè pot denunciar un altre cas...

—**El masclisme, sobretot, també va molt lligat a la novel·la negra clàssica. Això l'ha influït a l'hora de dibuixar aquest personatge?**

—No. Vull reflectir el típic "no soc racista, però..." La forma de parlar ja demostra un cert

menyspreu. Pel que fa a la novel·la negra, no ho sé... Ne llisc de tant en tant —poques vegades—, i si està bé m'agrada. Els clàssics (Hammet, etc.) m'agraden, però no soc un devot de la novel·la negra. Per tant, no sé si entra del tot en el gènere: n'hi ha il·legalitats, interessos foscos, un personatge que intenta esbrinar què està passant...

—**Hi ha un misteri que es resol i d'altres que queden sense tancar...**

—Exacte. I hi ha xiques voluptuoses... També és veritat que moltes novel·les negres tenen protagonistes amb un costat fosc.

—**A més, al noir les trames de suspens estan amanides amb una mica de sexe: aquí hi ha més insinuació que consumació...**

—... Sí, el protagonista té més sexe desitjat que real.

—**... i la novel·la negra mediterrània (Vázquez Montalbán, Camilleri...) és rica, com *Un afer europeu*, en gastronomia, incloses les clòtxines de Brussel·les...**

—El tema del menjar també és una forma de descobrir aquesta Europa buròcrata del Parlament, etc., que pot tindre glamur, però al final el menjar dels restaurants és infame i el pobre Joan Ballester ho pateix.

—**Això és una petita venjança seua, doncs.**

—Exacte. És veritat. Recordo que al Parlament Europeu es va fer un informe per estudiar que el peix s'identificava correctament: la seua classe, origen, etc. Van decidir fer la primera prova al Parlament: a veure si l'abadejo que ens donaven era realment abadejo. I no. Ni a les cantines ni als restaurants de pagament del Parlament: a tots els llocs era panga d'eixa terrible.

—**Un frau.**

—Un frau absolut.

—**També esmenta que el suc de taronja és de taronges procedents de Sud-àfrica.**

—Sí. I és clar que si volem taronges a l'estiu han de ser d'un altre lloc; és veritat, però potser ens hauríem de replantejar si no val més menjar fruita de temporada. Però, a banda d'això, el problema del tractat amb Sud-àfrica és que deixava entrar taronja en la temporada de les taronges valencianes. ●